

A HATÁRON ÁTNYÚLÓ FIZETÉSI MEGHAGYÁSOS ELJÁRÁS

Bevezetés

A határon átnyúló ügyek problémája a magyar fizetési meghagyásos eljárást több szempontból is érinti. A több országot érintő eljárás tekintetében egyrészt gondolnunk kell természetesen a mostanában minden területen oly gyakori uniós csatlakozással kapcsolatos kérdésekre, valamint a nemzeti jogszabályokkal kapcsolatos egyéb határon átnyúló fizetési meghagyásos eljárást érintő kérdésekre. A határon átnyúló fizetési meghagyásos eljárást tehát a magyar jogszabályok és a közösségi jogalkotás viszonylatában kívánjuk vizsgálni.

Elsőként az európai vonulatról, a „frissen” elfogadott európai fizetési meghagyásos eljárásról, mint határon átnyúló eljárásról szólnunk. A 2006 decemberében elfogadott, ám csak 2008 decemberében hatályba lépő rendelet az európai fizetési meghagyásos eljárásról a legfrissebb eredmény az Európai Unió polgári eljárásjogában, és ez az a jogalkotási eredmény, amely a magyar jogkeresők számára is lehetővé teszi majd a határon átnyúló ügyekben a fizetési meghagyásos eljárás igénybevételét. Az új rendelettel kapcsolatban is a határon átnyúló kritérium problémájával foglalkozunk, így annak megalkotása során a határon átnyúló kritériummal kapcsolatos vitával, valamint azzal, hogy a magyar jogalkalmazás számára milyen jelentőséggel bír az új közösségi jogszabály. Ugyanis az európai fizetési meghagyásos eljárás az első olyan eljárásjogi eredmény, amelyet már elfogadtak azok közül, amelyekkel kapcsolatban eredetileg felmerült a belső jogi viszonyokra való alkalmazhatóság is. A rendeletet végül azonban mégis csupán a határon átnyúló ügyekre rendelték alkalmazni.

A magyar szabályozás a határon átnyúló fizetési meghagyásos eljárással kapcsolatban különösnek mondható. Mégpedig azért, mert a magyar polgári eljárásjogi törvénykönyv nem teszi lehetővé a Magyarországról külföldi adós ellen indított fizetési meghagyásos eljárást, amely a közösségi tagállamok viszonylatában a közösségi jogszabályok által előírt lehetőségeknek

és kötelezettségeknek nem felel meg. A 2004 óta Magyarországra is közvetlenül érvényes másodlagos közösségi jogi normák ugyanis lehetővé teszik, tennék ilyen eljárás indítását hazánk számára is. A Polgári perrendtartás rendelkezései tehát ellentétben látszanak állni a magasabb szintű közösségi aktusokkal. A nemzeti jog vonatkozásában így ezen ellentét mibenlétét, és feloldásának lehetőségeit igyekszünk vizsgálni.

1. A határon átnyúló ügyek problémája a közösségi jogalkotásban

1. A határon átnyúló ügyek problémájáról általában

A határon átnyúló ügyek kritériuma az Európai Közösségeken belül nyilvánvalóan frekvenciát képez, mivel az egész közösség a több országot érintő korlátok feloldására alakult, a közösségi intézmények jogszabályok tehát elvileg mindenképpen több államra kiterjedő célokat szolgálnak. A kérdés az, hogy ezen kritérium önmagában elegendő-e valamely közösségi aktus nem csupán konkrétan határon átnyúló ügyekben való alkalmazásához, azaz egy belső jogban való alkalmazás rendelkezik-e több államot érintő hatással? Az európai polgári eljárásjogi aktusok megalkotásakor az utóbbi időben ez a kérdés vetődött fel, amely kérdés a gyakorlatban azonban azon irányba látszik eldőlni, hogy a belső piaci érdek olyan erővel nem rendelkezik, hogy a közösségi jogi normák belső jogban alkalmazandóságát igazolja, azaz a határokon belüli ügyletekben alkalmazott tisztán közösségi jogi normák nem rendelkeznek több államra kiterjedő hatással.

A polgári eljárásjogi szabályok megalkotására az EK Szerződés 61., 65. cikkei adnak felhatalmazást. A 65. cikk a „több államra kiterjedő vonatkozású polgári ügyekben” rendeli el az intézkedéseket a „belső piac megfelelő működéséhez szükséges mértékben”. Ez a két kritérium azonban értelmezésben nem látszik egymással megférni. Az eddigi közösségi polgári eljárásjogi aktusok is azt mutatták, hogy „az egységes európai polgári eljárásjog igénye elsősorban az ún. határon átnyúló kapcsolatok, azaz valamilyen nemzetközi elemmel rendelkező jogviszony, jogvita esetén merül fel”¹. A legújabb, készülő polgári eljárásjogi normák esetében (az európai fizetési meghagyásos eljárás mellett ide tartoznak még a készülőben lévő kis értékű követelésekre vonatkozó rendeletjavaslat² és közvetítésről szóló irányelvtervezet is) ugyanis – mindenekelőtt a Bizottság részéről – felvetődött az az értelmezési lehetőség, miszerint az egységes belső piac érdekében, mivel ez a kritérium már önmagában több államot érint, az ezen cikkeik felhatalmazása alapján születő jogi aktusokat ne csak a konkrét nemzetközi elemmel rendelkező ügyekben lehessen alkalmazni, hanem a

belső jogi esetekre is. A Bizottság indokolásként többek között azt jelölte meg, hogy a több államra vonatkozás követelményét illetően az EK Szerződés nyelvi változatainak többsége az „ügy” és nem az „intézkedés” szót használja, így tehát „szükséges és elégséges”, hogy az „ügy” valamely tényezője legyen határon átvitelő. Érvelése szerint ezt az értelmezést támasztja alá a 65. cikk c) pontja is, mely szerint a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén meghozandó intézkedéseknek többek között ki kell küszöbölniük a polgári eljárások megfelelő lefolytatását akadályozó tényezőket.³ Ezen felül nem teljesen egyértelmű, hogy mikor beszélhetünk határon átnyúló ügyről tulajdonképpen pl.: ha egy közösségi gazdasági szereplő él a Közösség által számára biztosított letelepedési szabadsággal, és egy másik tagállamban alapít vállalkozást, és ebben a tagállamban is végzi a tevékenységét, akkor az ilyen jogügyleteinél hiányzik a nemzetközi elem, tehát ekkor a közösségi jogalkotási aktusokat nem veheti igénybe, amely esetleg visszatarthatja a letelepedési jogának gyakorlásától.

A 65. cikk szó szerinti értelmezése ténylegesen csak a határon átnyúló ügyekre való alkalmazást teszi lehetővé. Ez az interpretáció szűknek mondható akkor, ha ténylegesen az egységes belső piac érdekeit nézzük, ekkor a határon átnyúló ügyek fogalma kiszélesedik, hiszen nem csupán a konkrét nemzetközi elemmel rendelkező ügy lehet tágabb értelemben határon átnyúló, a belső piac más tagállamait is érintheti az igényérvényesítés kirívóan eltérő módja. Magam is a cikk tágabb értelmezését részesíteném előnyben, ha a Közösség tulajdonképpeni céljainak minél eredményesebb megvalósítását tartjuk szem előtt, azaz egy diszkriminációmentes, egységes gazdasági térséget, ám ez, a Bizottság által támogatott értelmezés túl tág. A belső jogban való alkalmazás egyértelmű lehetőségét az értelmezésen való (eredménytelen) vita helyett végső soron a 65. cikk módosítása, a határokon átnyúló kifejezés kiiktatása, a belső piac érdekeire való koncentráció jelentené. Ám nem ez irányú tendencia látszik megvalósulni, ha a jogalkotási folyamatot nézzük. A legújabb polgári eljárásjogi eredményeknél, mint például az új európai fizetési meghagyásos eljárás, valamint a még készülöben levő európai mediációs irányelv tervezetnél vagy a kis értékű követelésekről szóló rendeletjavaslatnál az a tendencia mutatkozik, hogy a 65. cikk tágabb értelmezése nem valósul meg, a jogszabályokat kifejezetten a határon átnyúló esetekben teszik alkalmazhatóvá.

A határon átnyúló ügyek problémájában az Unió szempontjából hangsúllyal rendelkezik a *harmadik országokkal való kapcsolat*, amelyet szükséges megemlíteni, mint lehetséges konfliktusok forrását, amelyek különösen abból adódhatnak, hogy a különböző tagállamok különbözőképpen integrálják a közösségi jogot a nemzeti jogba. Így például

Németország a polgári eljárásjogi közösségi normákat egy végrehajtási törvénnyel⁴ a saját jogába is beiktatta, így a közösségi jog a harmadik országokkal szemben is „közvetlenül hatályos”. Amely országok azonban, így hazánk is, nem így tettek, ott a bírói gyakorlat számára kérdéses, hogy a harmadik országokkal való kapcsolatokban alkalmazzák-e a közösségi jogot, mint hazánkban közvetlenül hatályos rendelkezéseket, vagy sem.

2. A határon átnyúló ügyek problémája az új európai fizetési megbírási eljárásról szóló rendelet megalkotása során

A 2002-es zöld könyv⁵ még világosan állást foglal a kérdésben, miszerint a belső piac érdekeit sokkal jobban szolgálná, ha a nemzeti jogok szintjén is alkalmazhatóak lennének ezek az eljárások, mégpedig azért, mert úgy véli, hogy a különböző tagállamokban tevékenykedő gazdasági szereplők esélyei az igen eltérő igényérvényesítési lehetőségek miatt egyenlőtlenek, és ez visszatartat egyes Közösségen belüli gazdasági szereplőket a másik tagállamban való letelepedési szándékuktól, amely a Közösségi Szerződés által számukra biztosított letelepedési szabadságuk korlátozását, és az esélyegyenlőség sérelmét jelentené.

Az *első javaslat* elismeri ugyan, hogy a határon átnyúló ügyleteknél lenne a legszükségesebb az eljárás bevezetése, ám határozottan az eljárás belső ügyekre való alkalmazása mellett érvel. A tágabb értelmezés megengedhetőségét abban látja, hogy a mind a határon átnyúló, mind a belső jogi ügyekre alkalmazandó jogi eszköz „hozzájárul a belső piac működéséhez”⁶. Ez véleménye szerint megvalósul a követelések hatékony behajtására irányuló eljárás gazdasági jelentőségével, valamint az ilyen irányú igényérvényesítésre vonatkozóan az egyes tagállamok közötti óriási különbségek által a belső piacnak okozott hátrányokkal. „E körülmények között a tervezett jogszabályt *egységesen jellemzi a határokon átnyúló alkotóelem*, és a 65. cikk megengedi, hogy az ilyen jogszabály ne korlátozódjon konkrétan a határokon átnyúló peres ügyekre, hanem nyitva álljon a tisztán belső jogvitákra történő alkalmazásra is.”⁷

A *Gazdasági és Szociális Bizottság* a rendeletjavaslatról adott véleményében⁸ még tovább ment a határon belül való alkalmazhatóság kérdésében. Véleménye szerint az európai eljárásnak a nemzetiék helyébe kellene lépnie, azoknak hatályukat kellene veszteniük, így biztosítva az egységességet a Közösségen belül.

A *Parlament* állásfoglalásában⁹ az eljárás belső jogban való alkalmazhatóságát már csupán bizonyos esetekre korlátozná, ha a felek ebben kifejezetten megegyeztek, az alapesetet azonban a határon átnyúló ügyek jelentenék.

A *második, módosított rendeletjavaslat*¹⁰ már egyértelműen csak a határon átnyúló esetekre redukálja az európai fizetési meghagyásos eljárást. Amely körülményhez a hatállyal kapcsolatban a Bizottság továbbra is ragaszkodott, az az volt, hogy ne legyen mindkét fél tekintetében tagállami lakóhely, székhely meghatározva, azaz az európai fizetési meghagyást Közösségen kívüli lakóhellyel, székhellyel rendelkezők esetében is alkalmazni lehessen, így a második rendeletjavaslat még fenntartja ennek lehetőségét.¹¹

Az *elfogadott rendelet*¹² végül csupán a konkrétan határon átnyúló elemmel rendelkező esetekre kell alkalmazni, a több államot érintő tágabb értelmezés ennél a jogszabálynál tehát elbukott, a belső piac érdekeit ezek szerint nem lehet mindenképp felett előterbe helyezni, valamilyen határnak lennie kell ezen érdeket illetően is. A nemzeti szintű alkalmazás elbukása ellenére így is magas szintű közösségi jogalkotási eredménynek tekinthetjük, mert az exequatur-eljárás kiiktatását a más tagállamokból származó határozatok elismerése- és végrehajtásakor immáron alapvetően alkalmazandónak minősíti.

II. A magyar probléma a határon átnyúló fizetési meghagyásos eljárással kapcsolatban

1. A Polgári perrendtartás határon átnyúló fizetési meghagyást megakadályozó rendelkezése

Magyarországról jelenleg nem lehetséges külföldi adós ellen fizetési meghagyást kérni. A fizetési meghagyásos eljárást pontosabban meg lehet indítani, ám a külföldi illetőségű adóssal szemben a fizetési meghagyást nem fogja magyar bíróság kibocsátani, az eljárás automatikusan peres eljárásként fog folytatódni. Miben is keresendőek ennek okai?

A jelenleg hatályos perrendtartási kódexünk, pontosabban annak 314. §-a ugyanis nem teszi lehetővé a fizetési meghagyás kibocsátását belföldi lakóhellyel, tartózkodási hellyel, székhellyel nem rendelkező adóssal szemben, azaz az ismeretlen lakóhelyű, valamint a külföldi lakóhelyű, székhelyű adóssal szemben. Ennek oka abban áll, hogy ilyen helyzetben a fizetési meghagyást hirdetményi idézéssel kellene kézbesíteni [Pp. 101. §], amely esetben a bíróság hivatalból ügygondnokot rendel az adós részére [Pp. 102. § (3)], akinek kötelessége lenne a fizetési meghagyásnak ellent mondani, így ezzel az ellentmondással az eljárás mindenképpen átfordulna rendes peres eljárássá.¹³

A bírói gyakorlat szerint ezek alapján, a keresetlevél hatályával bíró fizetési meghagyást, ha kibocsátásának bármely okból nincs helye, kere-

setlevélnek kell tekinteni, és akként elbírálni, és ha a költségét előlegezték, nincs akadály a hirdetményi kézbesítés elrendelésének, ügygondnok kirendelésének.¹⁴

2. A Polgári perrendtartás határon átnyúló fizetési meghagyást akadályozó rendelkezésének közösségi joggal való össze nem egyeztetetősége

Hogyan is lehetséges, hogy a jogalkalmazás részéről eddig, de legalábbis az uniós csatlakozásunkat követően nem merült fel ezen a gyakorlatban jól működő eljárási formának a határon átnyúló alkalmazása iránti igény? Az olyan országokbeli adóssal szemben ugyanis jól működhetne, amely országokkal a megfelelő kézbesítés, a határozatok elismerése, valamint a végrehajtás mikéntje rendezett, amelyekben ezek a feltételek nem adóttak, oda valóban nem lenne értelme fizetési meghagyást kibocsátani az effektív végrehajthatóság hiányában.

Meglátásom szerint a Polgári perrendtartás ezen rendelkezése azonban ellentétben áll a Magyarország által a csatlakozástól kezdve már alkalmazott közösségi jogi normákkal, nevezetesen az 1348/2000/EK kézbesítési, és a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK, 508/2004/EK rendeletekkel. Ezen rendeletek ugyanis a közösségi térségen belül biztosítják a határozatok, és itt a határozatok között a jogerős fizetési meghagyást is érteni kell, tagállamok közötti elismerését és a másik tagállamban való végrehajtását.

A határozatok elismerését és végrehajtását alternatív lehetséges mind a 44/2001-es, mind az újabb, 508/2004-es rendelet szerint is kérni. Az előbbi is biztosítja a tagállamok között a határozatok elismerését és végrehajtását, itt azonban még szükséges a végrehajtó állam bírósága által az ún. exequatur eljárás beiktatása, azaz a végrehajtási állam bírósága a másik tagállamból származó ítéletet még végrehajthatónak nyilvánítja, a határozat kibocsátása és végrehajtása közé tehát még beiktatódik egy külön elismerési eljárás. Az 508/2004-es rendelet szerint az előbb említett exequatur eljárás már kiiktatódik, így az egyik tagállamban kibocsátott határozatot valóban közvetlenül végre lehet hajtani egy másik tagállamban, anélkül, hogy ez utóbbiban bármiféle külön eljárásra lenne szükség.

A másik említett közösségi jogalkotási aktus, amely a határon átnyúló fizetési meghagyást a közösségen belül, így Magyarországról kiindulva is lehetővé teszi (tenné), az 1348/2000-es rendelet a kézbesítéséről. Ezen rendelet rendezi a tagállamok közötti eljárások során végbemenő kézbesítés mikéntjét, azaz arra nem lehet hivatkozni, hogy a Közösségen belül külföldi adós részére a fizetési meghagyás kézbesítése nem megoldott.

Amíg ugyanis ezen úton biztosított a külföldre való kézbesítés, és elis-

merés, a fizetési meghagyást nem kellene hirdetményi úton kézbesíteni, így az ehhez fűzött ügygondnokkal kapcsolatos további vélelem is megdőlné. A hirdetményi kézbesítésnek a 101. § (1) bek. szerint ugyanis csak akkor van helye, ha „a fél tartózkodási helye ismeretlen, vagy ha olyan államban van, amely a kézbesítéshez jogsegélyt nem nyújt...”, amely kitétel az imént említett közösségi jogszabályok ismeretében már nem teljesül.

Összehasonlításképpen említeném a *német példát*, ahol a Zivilprozessordnung 688. § (3) bekezdés 3. pontjában szintén kizárja a fizetési meghagyásos eljárás alkalmazhatóságát, ha azt hirdetményi úton kellene kézbesíteni, ez azonban értelemszerűen csak arra az esetre vonatkozik, ha a kötelezett lakóhelye ismeretlen, nem található sem belföldön, sem külföldön, vagy olyan államban van, amellyel nem áll fenn kézbesítési egyezmény vagy jogsegély, arra nem, ha az külföldön van és ismert. Ezt a közösségi jogi aktusok végrehajtását szolgáló német törvény¹⁵ fogalmazza meg.

Bizonyos, hogy ez a rendelkezés a közösségi célkitűzésként megfogalmazott: olyan „szabadságon, biztonságon és jogon alapuló térség” megvalósítása elé, amely egységes gazdasági és jogi viszonyokat biztosít, akadályt gördít. Mégpedig azért jelent jelentős akadályt a belső piac működése tekintetében, mert egy a gazdasági életben igen népszerű jogintézményről van szó, melyet a gyakorlat is igazol. Így véleményem szerint *a magyar jogszabály annak lehetőségétől fosztja meg a nemzetközi jogügyletek résztvevőit*, hogy a nem vitatott követelések esetében a fizetni hajlandó adós egy felszólítást követően fizethessen, ehelyett a nem vitatott követelések esetében is úgymond „belekényszeríti” a feleket egy peres eljárásba.

3. Az Európai fizetési meghagyásos eljárás, mint megoldás a magyar helyzetre

Így a „csupán” határon átnyúló jogügyleteknél alkalmazandó európai fizetési meghagyásos eljárás ezért a magyar szabályozást tekintve kitűnően érvényesülhet, mivel „kitölti” a magyar Polgári perrendtartás által hagyott űrt. Ezért a Pp. korrigálásának szükségessége, mintegy már megkésett lenne, ha az uniós tagállamokkal való jogügyletekre gondolunk. Az európai szabályozással kiegészülve, így lesz egy Magyarországon jól működő, „belső” fizetési meghagyásos eljárás, és egy a tagállamok vonatkozásában érvényesülő „nemzetközi” alternatíva.

A rendelet azonban csak 2008 végétől lesz hatályos, addig tehát ez nem érvényesülhet, és a 3. államokkal szemben folytatható fizetési meghagyásos eljárás továbbra sem lesz lehetséges, amely azonban a megfelelő elismerési-, végrehajtási-, kézbesítési szabályok nélkül nem is lenne effektív. Azonban,

ha arra számítunk, hogy a későbbiekben az Európai Közösségeken kívül más tagállamokkal is megfelelőképpen rendezzük a határozatok elismerését és végrehajtását, akkor mégis célszerű lenne a magyar jogszabályokkal lehetővé tenni a határon átnyúló fizetési meghagyásos eljárást.

Összegzés

A határon átnyúló ügyek problémája a Közösségi jogalkotásban még valószínűleg felszínen marad, hiszen ez elkerülhetetlen ilyen sok tagállamot összefogó szervezetben, amelyben folytonosan a nemzeti érdekek ütköznek az Unió érdekeivel, és amelyben a fogalmak meghatározása is igen nehézkes a jogrendszerek közötti, nyelvi és érdekbeli különbségek miatt. Az Unióban egységesen jelen lévő, ám az egyes országokon belül a nemzeti megoldások mellett is alternatívaként alkalmazható eljárások a tagállami bíróságoknak kétségtelen, hogy új feladatként nehézséget jelenthetnének, ám az elzárkózásnak ezen a téren más indokát nem találjuk.

A határon átnyúló ügyletek Magyarországot is egyre inkább érintik a globalizáció rohamos térnyerésével, amelynek az Európai Közösségekhez és az Európai Unióhoz való csatlakozásunkkal elháríthatatlanul részesei lettünk. A követendő jogszabályaink között az európaiakkal szükségszerűen egyre több lesz a határon átnyúló ügyeket érintő, és ennek a beállítottságnak jogi berendezkedésünkkel is meg kell felelnünk. Számunkra is megnyíltak a kapuk, és nekünk is biztosítanunk kell a többi ország felé határaink átjárhatóságát, többek között a jogszabályaink „kiigazításával”, különösen, ha olyan frekvencián jogintézményről van szó, mint a fizetési meghagyásos eljárás, amely Európában számos országban kitűnő hatékonysággal működik.

Jegyzetek

1 Wopera Zsuzsa: Polgári eljárásjog – útban a jogegységesítés felé? In: 50 éves a Polgári perrendtartás. Miskolci Egyetem és Debreceni Egyetem konferencia kiadványa, Novotni Kiadó, Miskolc 2003. 130-143.o. (142.o.)

2 Az Európai Közösségek Bizottsága: Javaslat Az Európai Parlament és a Tanács rendelete kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás bevezetéséről, COM(2005) 87 végleges 2005/0020 (COD), Brüsszel, 2005. 03. 19., 5.o. (http://www.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/hu/com/2005/com2005_0087hu01.pdf) (Továbbiakban: Kis ért. Rendeletjavaslat 2005)

3 Kis ért. Rendeletjavaslat 2005, 6.o.

4 Gesetz zur Ausführung zwischenstaatlicher Verträge und zur Durchführung von Verordnungen der Europäischen Gemeinschaft auf dem Gebiet der Anerkennung und Vollstreckung in Zivil- und Handelssachen

5 Brüssel, den 20.12.2002 KOM(2002) 746 endgültig: Grünbuch über ein Europäisches Mahnverfahren und über Massnahmen zur Einfacheren und Schnelleren Beilegung von Streitigkeiten mit geringem Streitwert

6 Az Európai Közösségek Bizottsága Brüsszel, 2005. 09.21. COM (2004)0173 végleges/4, Javaslat az európai Parlament és a Tanács rendelete az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról (Továbbiakban: Eu fiz.meghagy. elj. Rendeletjavaslat 2005) 7.o.

7 Eu fiz.meghagy. elj. Rendeletjavaslat 2005, 7.o.

8 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: „Javaslat egy, a fizetési meghagyásra vonatkozó európai eljárást létrehozó európai parlamenti és tanácsi rendeletről” COM(2004) 173/0055 COD. In: Európai Unió Hivatalos Lapja C 221/77, 2005.09.08.

9 Európai Parlament, Jogi Bizottság, előadó: Arlene McCarthy: Jelentés az európai fizetési meghagyási eljárásról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletről irányuló javaslatról (COM(2004)0173-C6-0006/2004-2004/0055(COD)), 2005. 07.18. (www.europarl.europa.eu 2007.04.28. 18:32)

10 Az Európai Közösségek Bizottsága módosított rendeletjavaslat: Az Európai Parlament és a Tanács rendelete Jelentés az európai fizetési meghagyási eljárás létrehozásáról.2004/0055 (COD) Brüsszel, 2006. 02.07. (Továbbiakban: Eu fiz.meghagy. elj. rendeletjavaslat 2006)

11 Eu fiz.meghagy. elj. Rendeletjavaslat 2006, 4.o.

12 Az Európai Parlament és a Tanács 1896/2006/EK rendelete az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R1896:HU:NOT>

13 Lásd: Németh János: Fizetési meghagyásos eljárás. In: Németh János/Kiss Daisy (szerk.): A bírósági nemperes eljárások magyarázata, Kjk Kerszöv, Budapest 2002, 173-174.o.; Harsági Viktória: A fizetési meghagyásos eljárás. In: Wopera Zsuzsa (szerk.): Polgári perjog különös rész, Kjk Kerszöv, Budapest 2004 149-150.o.; Senyei György: A fizetési meghagyásos eljárás. In: Gáspárdy László (szerk.): Polgári nemperes eljárások, Novotni Kiadó, Miskolc 2000, 129.o.

14 BH 1994, 155.

15 Gesetz zur Ausführung zwischenstaatlicher Verträge und zur Durchführung von Verordnungen der Europäischen Gemeinschaft auf dem Gebiet der Anerkennung und Vollstreckung in Zivil- und Handelssachen